

HOOFDSTUK II

DE INWENDIGE DIENST

§ 1. DE RANGEN EN DE ONDERSCHIEDINGSTEKENEN VAN DE BRANDWEER

De rangen die bij de gemeentelijke vrijwillige- en plichtbrandweren, alsook bij de bedrijfsbrandweren, algemeen worden aangetroffen, zijn de volgende:

1. opperbrandmeester;
2. hoofdbrandmeester 1e klasse;
3. hoofdbrandmeester;
4. adjunct-hoofdbrandmeester 1e klasse;
5. adjunct-hoofdbrandmeester;
6. brandmeester 1e klasse;
7. brandmeester;
8. onderbrandmeester;
9. hoofdbrandwacht;
10. brandwacht 1e klasse;
11. brandwacht 2e klasse;
12. adspirant-brandwacht.

Zij, die een rang hebben, genoemd onder 1 tot en met 8, zijn bevelvoerenden. De aanspreektitel van de bevelvoerende, die als korpscommandant optreedt, is 'Commandant'.

De aanspreektitel van de overige bevelvoerenden alsmede van het andere personeel is gelijk aan de rang.

Veelal worden de brandwachts van het eigen korps aangesproken bij de familienaam.

De bij de hiervoren genoemde rangen behorende distinctieven, die op de uniformkleding kunnen worden aangebracht, zijn in fig. 1 aangegeven.

Bij de gemeentelijke beroepsbrandweer en de Rijksinspectie voor het Brandweerwezen worden in het algemeen de volgende rangen onderscheiden:

1. hoofdcommandeur;
2. commandeur 1e klasse;
3. commandeur;
4. hoofdbrandmeester-commandant;
5. hoofdbrandmeester;
6. adjunct-hoofdbrandmeester;
7. leerling-brandweerofficier;
8. brandmeester;
9. onderbrandmeester;
10. hoofdbrandwacht;
11. brandwacht 1e klasse;
12. brandwacht 2e klasse;
13. adspirant-brandwacht.

Zij die een rang hebben genoemd onder 1 tot en met 6 zijn officieren, genoemd onder 8 en 9 zijn onderofficieren.

De aanspreektitel van de brandweerofficier, die als korpscommandant optreedt, is 'Commandant'; van de overige brandweerofficieren alsmede van de leerling-brandweerofficier: 'Mijnheer'.

De aanspreektitel van het personeel beneden de rang van brandweerofficier is gelijk aan de rang. De brandwachts kunnen bij de familienaam worden aangesproken.

De distinctieven welke bij de voor het personeel van de gemeentelijke beroepsbrandweer en de Rijksinspectie voor het Brandweerwezen geldende rangen behoren en die op de uniformkleding dienen te worden aangebracht, zijn in fig. 2 aangegeven.

§ 2. DE FUNCTIES BIJ DE BRANDWEER IN HET KADER VAN DE ORGANISATIE B.B.

Bij de gemeentelijke- en kringnoodwachten Brandweer worden de volgende functies onderscheiden:

- commandant van de brandweer (A.-gemeente);
- plv. commandant van de brandweer (A.-gemeente);
- kringcommandant van de brandweer (B-kring);
- compagniescommandant (deze functie kan een enkele maal in een A-gemeente en B-kring voorkomen);
- pelotonscommandant (A-gemeente en B-kring);
- rayoncommandant (B-kring);
- sectorcommandant (B-kring);
- groepscommandant (A-gemeente en B-kring);
- chauffeur (A-gemeente en B-kring);
- chauffeur-pompbediener (A-gemeente en B-kring);
- brandwacht (A-gemeente en B-kring);
- administratieve kracht 2e en 3e klasse.

Bij de rijdende Mobiele Colonne Brandweer worden de volgende functies onderscheiden:

colonnecommandant;	chauffeur;
plv. colonnecommandant;	chauffeur-ordonnans;
compagniescommandant;	chauffeur-monteur;
plv. compagniescommandant;	chauffeur-mobilofonist;
depot-compagniescommandant;	mobilofonist;
plv. depot-compagniescommandant;	telefonist;
staf-adjutant;	timmerman;
adjutant compagniescommandant;	bankwerker;
pelotonscommandant;	lasser;
plv. pelotonscommandant;	helper;
groepscommandant;	administrateur;
chauffeur-pompbediener;	adjunct-administrateur;
brandwacht;	schrijver.
motorordonnans;	

Bij de varende Mobiele Colonne Brandweer worden de volgende functies onderscheiden:

colonnecommandant;	radiotelefonist;
plv. colonnecommandant;	schipper;
staf-adjutant;	motordrijver;
blusboot-commandant;	roerganger;
pompbediener;	dekknecht.
brandwacht;	

De hiervoren genoemde functionarissen worden geen rangen toegekend; zij dragen derhalve op de kleding geen rangonderscheidingstekenen. Echter wordt de functie-aanduiding in witte letters op de kleding aangebracht.

§ 3. DE KLEDING EN DE UITRUSTING VAN HET BRANDWEERPERSONEEL

Het personeel van de gemeentelijke brandweer dient in de eerste plaats de beschikking te hebben over beschermende kleding of over een uitrukuniform. Daarnaast bestaat het z.g. uitgaansuniform.

Het uitrukuniform bestaat uit helm met kam en nekleder, tuniek en jekker, broek en laarzen (fig. 3). Tot de verdere uitrustingsstukken van de brandwacht behoort de lederen gordel met haak, bijl en noodnagel in lederen tas en de redlijn.

Voor het personeel van de vrijwillige- en plichtbrandweer is als beschermende kleding een overall van zware stof (z.g. beaverteen) ontworpen die over de burgerkleding kan worden aangetrokken.

Hierbij behoort een veldmuts, die ter vervanging van de helm voor en na het deelnemen aan oefeningen kan worden gedragen, alsmede een jekker vervaardigd van zeeduffel.

Het uitgaansuniform bestaat uit pet van het z.g. marinemodel, tuniek volgens het geklede model van het Koninklijk Nederlandse Leger, broek en jekker of overjas (fig. 4).

De tuniek van het uitgaansuniform van het gemeentelijk- en het rijksberoepsbrandweerpersoneel is voorzien van schouderbedekkingen. Voor het personeel van de gemeentelijke brandweer is op deze schouderbedekkingen een, in de originele kleuren geborduurd gemeentewapen en voor het rijksbrandweerpersoneel een in goud geborduurde staande leeuw aangebracht.

Voor het beroepsbrandweerpersoneel in de rang van brandmeester en hoger worden de onderscheidingsteken op de revers aangebracht, terwijl voor het personeel beneden deze rang de rangonderscheidingsteken zich op de linker bovenmouw bevinden.

Voor het personeel van de gemeentelijke vrijwillige- en de plichtbrandweer zijn de rangonderscheidingsteken boven de onderkant van beide mouwen aangebracht. Op beide revers bevindt zich het brandweerembleem in goud geborduurd.

De commandant van een vrijwillige- en plichtbrandweer is kenbaar aan een kleine in goud geborduurde lauwertak onder het brandweerembleem. Dit geldt dus niet voor een commandant die tot het beroepsbrandweerpersoneel behoort.

Op de voorzijde van de pet van de brandmeester en hogere bevelvoerenden van de gemeentelijke vrijwillige- en plichtbrandwera en van de officieren, de leerling officier en de brandmeester van de gemeentelijke beroepsbrandwera is een geborduurde vergulde lauwerkrans aangebracht met daarin een in de originele kleuren geborduurd gemeentewapen (fig. 5a). (Voor het personeel van de Rijksinspectie voor het Brandweerwezen een in goud geborduurde staande leeuw). Op de pet voor het personeel beneden de rang van brandmeester is om het wapen geen lauwerkrans aangebracht (fig. 5b).

De brandweerofficieren in de rang van commandeur en hoger hebben aan de voorzijde van de klep een smalle vergulde lauwertak (fig. 5c), terwijl bij de hoofdcommandeur bovendien een lauwertak op de klep langs de rand van de pet is aangebracht (fig. 5d).

Behalve de uitgaans- en de uitruktenue kent de beroepsbrandweer nog het kazernetenue, dat door de commandant wordt voorgeschreven.

§ 4. DE KLEDING EN DE UITRUSTING VAN DE NOODWACHTERS

Aan de noodwachtters behorende tot de brandweer wordt van Rijkswwege een waterdichte overall, pet, helm en laarzen in bruikleen verstrekt. Op de overall worden schouderstroken in rode kleur alsmede het B.B.-embleem aangebracht.

Bij de leidinggevende functionarissen is de functie-aanduiding boven de linker borstzak en bij de overige noodwachtters op de mouwen aangebracht.

§ 5. HET GEDRAG IN DE KAZERNE EN IN HET OPENBAAR; DE EERBEWIJZEN

Het dragen van een uniform legt bijzondere verplichtingen op. Het spreekt vanzelf dat de uniform correct moet worden gedragen. De geuniformeerde maakt echter niet alleen een goede indruk door een verzorgd voorkomen; die indruk zal ook moeten worden gegeven door zijn houding en optreden.

Naast de z.g. burgerlijke beleefdheden zijn er een aantal beleefdheden, die men als geuniformeerde bovendien in acht dient te nemen.

In de eerste plaats het brengen van de groet aan een meerdere en aan burgerlijke autoriteiten.

Een meerdere is hij, die een hogere rang heeft en hij die een gelijke rang doch een groter aantal dienstjaren in die rang heeft. Voorts moet ook als meerdere worden beschouwd degene die, hoewel een lagere of gelijke rang bezittend, door de commandant als meerdere is aangewezen. Dit kan voorkomen bij het uitvoeren van een bepaalde opdracht. De beleefdheid vraagt dat een lid van het brandweerpersoneel een meerdere groet, terwijl de meerdere verplicht is de groet te beantwoorden.

De groet bestaat uit het brengen van de vingertoppen van de rechterhand tegen de rechteronderkant van het hoofddekseel, de vingers gestrekt en aanengesloten, de palm van de hand omlaag en de hand in het verlengde van de onderarm, de bovenarm nagenoeg horizontaal, de linkerarm als in de houding, terwijl gelijktijdig de meerdere wordt aangezien.

Het lid van de brandweer dat rookt of iets in de rechterhand draagt, neemt, alvorens de groet te brengen of te beantwoorden, het rookgerei of hetgeen door hem gedragen wordt in de linkerhand. Is het niet mogelijk de rechterhand vrij te maken, dan blijft de beweging met de rechterhand achterwege.

Wanneer de groet wordt gebracht terwijl de brandweerman blootshoofds is, blijft de beweging met de rechterhand eveneens achterwege, doch wordt deze als in de houding gebracht. Als de mindere gezeten is, moet hij alvorens te groeten, opstaan, front maken en de houding aannemen.

Van het onder geleide staand brandweerpersoneel, bijv. de bezetting van een brandweervoertuig, groet alleen de bevelvoerder. Een chauffeur behoeft tijdens het rijden niet te groeten. Wendt een mindere zich tot een meerdere of wordt hij door deze geroepen, dan houdt hij twee passen van de meerdere halt, neemt de houding aan, groet en wacht nadere orders af; bij het weggaan groet hij nogmaals.

Wanneer het 'Wilhelmus van Nassauwe' of het volkslied van een bevriende mogendheid wordt gespeeld, moet het in uniform geklede brandweerpersoneel de volgende regelen in acht nemen:

- a. de niet in groepsverband aanwezige leden van de brandweer maken front naar de muziek; binnenshuis wordt het hoofd ontbloot; buitenshuis of in een grote lokaliteit (sporthal e.d.) wordt het hoofd gedekt gehouden en wordt de groet gebracht totdat het lied ten einde is;
- b. de bevelvoerder van een groep doet deze de houding aannemen en front maken naar de muziek, terwijl hij gedurende het spelen van het lied de groet brengt.

In de kazerne blijft de groet voor de leden van de brandweer achterwege, tenzij een mindere zich bij een meerdere meldt. Op trappen, in gangen, enz. wordt voor de officieren de houding aangenomen, doch niet gegroet. Staat een officier stil, bijv. in een gang en is men verplicht voorbij te gaan, dan moet worden gegroet.

Er moet om worden gedacht dat bij oefeningen of demonstraties en bij het utrukken naar brand het roken wordt nagelaten.

Wanneer de burgemeester, de commandant of een officier een voor de brandweerdienst bestemd lokaal binnentreedt, roept degene, die de binnentredende het eerst ziet 'in orde'. Dit geschiedt niet wanneer op het moment van binnentreden, in verband met de maaltijd, gelegenheid wordt gegeven tot gebed.

Wanneer 'in orde' wordt geroepen meldt de hoogste of oudste in rang van de in het lokaal aanwezigen zich bij de binnentredende. De anderen nemen ter plaatse waar zij zich bevinden de houding aan, daarbij zo vlug mogelijk front makende naar de binnentredende, totdat deze anders gelast. Gedurende de maaltijd kunnen zij, aan tafel gezeten, met eten doorgaan, doch bewaren het stilzwijgen.

Leden van de brandweer die een dienstvertrek waarin een meerdere aanwezig is, binnentreden, nemen het hoofddekseel af nadat zij de groet hebben gebracht.

Het eerbewijs, te brengen aan Hare Majesteit de Koningin of de leden van het Koninklijk Huis is gelijk aan de groet, met dien verstande, dat voor het brengen van deze groet op acht passen afstand halt en front wordt gemaakt, terwijl het eerbewijs eindigt wanneer de vorstelijke personen vier passen voorbij zijn.

Op overeenkomstige wijze wordt het eerbewijs gebracht bij begrafenissen die met militaire- of korps-eer geschieden. Gedurende het uitspreken van een gebed wordt het hoofd ontbloot. Tijdens het neerlaten van de kist in de grafkuil wordt front gemaakt en de groet gebracht.

§ 6. DE INWENDIGE DIENST, WELKE BIJ INSTRUCTIES VOOR HET BRANDWEER-PERSONEEL IS GEREGLD

In elke gemeente zullen schriftelijke instructies voor het brandweerpersoneel zijn vastgesteld. Het is noodzakelijk dat elk lid van de brandweer weet wat de in zijn gemeente geldende instructies bevatten. Daar de instructies geheel op de plaatselijke omstandigheden zijn afgestemd, is het op deze plaats niet mogelijk een volledige omschrijving van de inhoud te geven.

In de instructie zijn, om enkele voorbeelden te noemen, doorgaans geregeld:

- 1e. de bevelsverhoudingen in het brandweerkorps;

- 2e. de opkomstplicht en de wijze van uitrukken naar brand, voor hulpverlening en voor bijzondere diensten;
- 3e. het melden van ziekte en het verlaten van de gemeente;
- 4e. de regeling van de plaatsvervangende bij ziekte of afwezigheid;
- 5e. het bijwonen van theorielessen en oefeningen;
- 6e. het onderhoud van de kleding en de uitrusting.

§ 7. HET MAKEN VAN RAPPORTEN

Van elke keer dat de brandweer, ook in gevallen van loos alarm of om een andere reden dan brand, uitrukt, moet een schriftelijk rapport worden gemaakt waarin alle van belang zijnde gegevens en bijzonderheden worden vermeld. Hiervoor bestaan gedrukte formulieren (z.g. brandrapporten). In geval van grote of bijzondere branden is het van belang aan dit rapport een verslag met schets toe te voegen, aan de hand waarvan een zo goed mogelijk beeld kan worden verkregen omtrent de maatregelen welke zijn genomen.

Voorts kunnen zich, bij de uitoefening van de brandweerdienst, nog verschillende gevallen voordoen waarin door de commandant van de brandweer een schriftelijk rapport wordt verlangd. Bijvoorbeeld ten aanzien van bij brand verloren gegaan of beschadigd materieel of betreffende geconstateerde gebreken aan en onvolkomenheden van het materieel of de alarmeringsinstallatie, enz.; verder zullen overtredingen of onjuistheden welke bij het verrichten van wacht- en bewakingsdiensten zijn geconstateerd, veelal schriftelijk moeten worden gerapporteerd.

Een rapport moet zodanig worden opgesteld, dat degene aan wie het is gericht, een volledig en duidelijk beeld krijgt van hetgeen is voorgevallen of geconstateerd. Hierbij dient de vermelding van allerlei bijzonderheden achterwege te worden gelaten. Een rapport moet zakelijk zijn en duidelijk, zonder taalfouten, zijn geschreven.

Als voorbeeld moge dienen het navolgende rapport dat is opgemaakt naar aanleiding van een geconstateerde overtreding bij het verrichten van bewakingsdiensten op een kermisterrein, uitgaande van de bepaling, dat op het kermisterrein geen opslag van licht brandbare stoffen aanwezig mocht zijn, welke bepaling als voorwaarde in de betreffende vergunning was opgenomen.

RAPPORT

AAN de Commandant van de Brandweer te .....

Door mij, Jan Waakzaam, hoofdbrandwacht bij de gemeentelijke brandweer te ..... wordt het volgende gerapporteerd.

Op Dinsdag 10 Augustus 1954 te 15.30 uur bevond ik mij, belast zijnde met het verrichten van bewakingsdiensten, op het kermisterrein aan de Hoofdstraat alhier.

Bij een controle-ronde werd door mij geconstateerd, dat in de onmiddellijke nabijheid van een wagen, toebehorende aan de kermisexploitant Jansen, een hoeveelheid licht brandbare emballage was opgeslagen. In bedoelde wagen stond een aggregaat voor het opwekken van krachtstroom opgesteld.

Door mij werd de in de wagen aanwezige monteur Pieterse medegedeeld, dat het niet toegestaan is op het kermisterrein een opslag van licht brandbare stoffen aanwezig te hebben. Daarna heb ik hem verzocht de emballage onmiddellijk van het terrein te doen verwijderen. Pieterse antwoordde dat de emballage er net was neergelegd en hij nu geen tijd had om het op te ruimen.

Daarop heb ik mij in verbinding gesteld met zijn werkgever, de voren genoemde exploitant Jansen en hem onder mededeling van de weigerachtige houding van Pieterse, verzocht er voor te zorgen dat de opslag direct werd verwijderd. De exploitant antwoordde: 'je moet niet zo vervelend zijn, die rommel ruim ik vanavond, als ik tijd heb wel op.'

Na mijn verzoek te hebben herhaald, weigerde hij nadrukkelijk hieraan te voldoen. Vervolgens heb ik de brandmeester van dienst telefonisch met het vorenstaande in kennis gesteld.

De brandmeester van dienst deelde mij mede dat hij de toestand ter plaatse zelf in ogenschouw zou komen nemen en gaf mij de opdracht de bewaking bij de emballage te betrekken. Na zijn komst is de emballage door de exploitant en de monteur van het kermisterrein verwijderd en heb ik geen verdere moeilijkheden onderhouden.

..... 10 Augustus 1954

*De rapporteur,
J. Waakzaam.*

Bij het maken van een dergelijk rapport dient er op te worden gelet dat o.a. de navolgende punten in het rapport zijn verwerkt of vermeld :

- 1e. aan wie het is gericht en van wie het afkomstig is (volledige naam en rang noemen) ;*
- 2e. de datum, het tijdstip en de plaats, waar de controle werd verricht ;*
- 3e. de overtreding of de gebreken welke tijdens de controle werden geconstateerd, alsmede de naam en het beroep van degene(n) die hierbij was (waren) betrokken ;*
- 4e. de aanwijzingen welke ter opheffing van de overtreding enz. door de rapporteur werden gegeven onder vermelding of hieraan door betrokkene(n) werd voldaan ;*
- 5e. of de overtreding na de eerste controle al dan niet werd herhaald ;*
- 6e. dat de aangewezen meerdere van de geconstateerde overtredingen of gebreken in kennis is gesteld.*